

Madde ve Işık

Bir doğru boyunca her yöne yayılan ışınlar, bir engelle karşılaştıklarında üç farklı durum ortaya çıkar.

Işık ışınları; ortamdandır geçebilir, kısmen geçebilir ya da hiç geçemez.

Maddeleri ışığı geçirme durumuna göre sınıflandıralım.

Saydam Maddeler:

- Işığı iyi geçiren maddelere **saydam maddeler** denir. Cam, su, şeffaf plastik gibi birçok ürün saydamdır. Evlerimizin pencereleri saydam olduğu için güneş ışınları doğrudan odamızı aydınlatmaktadır.
- Benzer şekilde, bir havuza yukarıdan baktığımızda ya da su altı gözlüklerimizle denize daldığımızda, her şeyi net olarak görebilmekteyiz.
- Cisimlerin net görülmesi, cisme çarparak yansıyan ışınların büyük oranda gözümüz tarafından algılanmasıyla ilgilidir.

Gözlük Camı

Pencere Camı

Cam Bardak

Araba Camı

Su

Yarı saydam maddeler:

- Işığı kısmen geçiren maddelere **yarı saydam maddeler** denir. Buzlu cam, yağlı kâğıt ve buz, yarı saydamdır. Cisimlere buzlu camın arkasından baktığımızda onların görüntüsünü net olarak göremeyiz ama cisimler hareket ettiğinde renklerini, şeklini fark edebiliriz.
- Benzer şekilde, yağlı kâğıda sarılmış balıkların bulanık bir görüntüsü oluşur.

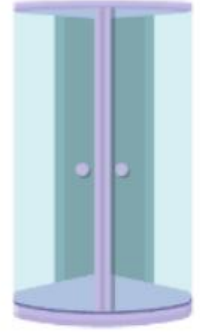
Tül Perde

Buzlu Cam

Yağlı Kâğıt

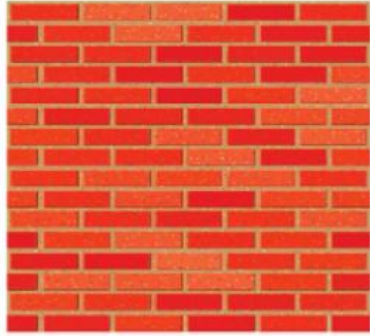
Duşakabin Camı

Saydam olmayan maddeler:

- Işığı hiç geçirmeyen maddelere **saydam olmayan maddeler** denir.
- Tahta, metal, karton ve duvar saydam olmayan maddelerdir.
- Saydam olmayan maddelerin arkasındaki cisimleri hiç göremeyiz.

Tahta Kapı

Duvar

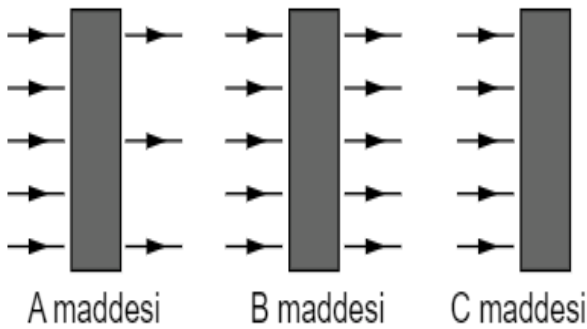

Ayna

Karton Kutu

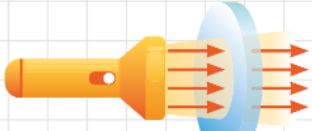
ÖNEMLİ

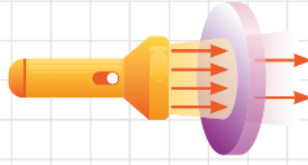
- ✓ B MADDESİ ışığın tamamını geçirdiği için saydam
- ✓ A MADDESİ ışığın bir kısmını geçirdiği için yarı saydam
- ✓ C MADDESİ ise ışığı hiç geçirmediği için opak maddedir.

Uygulama 1

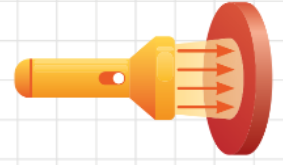
Aşağıda üç farklı madde üzerine özdeş el fenerlerinden gönderilen ışık ışınları ve maddelerin ışık ışınlarını geçirip geçirmeme durumlarını gösteren üç düzenek verilmiştir.

1. Düzenek

2. Düzenek

3. Düzenek

Buna göre düzeneklerde kullanılan maddeler ile ilgili tabloda verilen özellikleri ait olduğu düzeneğin kutucuğuna yazınız.

Özellikler		
1. Işığı kısmen geçirir.	2. Bir cisimi önüne koyduğumuzda cisimi net olarak gösterir.	3. Işığı hiç geçirmez.
4. Opak madde olarak adlandırılır.	5. Bir cisim önüne konulduğunda arkasındaki cisim görülmez.	6. Saydam madde olarak adlandırılır.
7. Yarı saydam madde olarak adlandırılır.	8. Işığı tamamen geçirir.	9. Bir cisimi önüne koyduğumuzda bulanık görülür.

1. Düzenek

2. Düzenek

3. Düzenek

Maddeleri ışığı geçirme özelliği değişebilir mi?

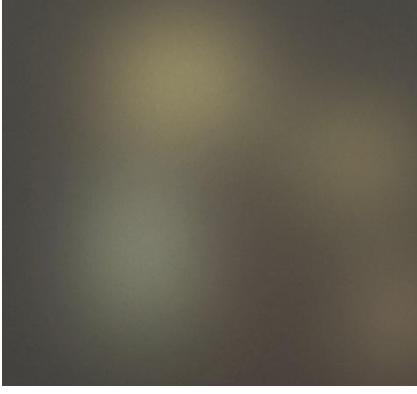
- Maddelerin ışığı geçirme özelliği Cisimlerin kalınlığı arttıkça saydamlığı azalır, tam tersi durumda inceltirse saydamlığı artar .

1 adet cam ile oluşan
görüntü

Saydamlık azalıyor

Cam sayısı artırılınca oluşan
görüntü

- Çok az Işığı geçiren A4 kağıdını ıslattığımız veya yağ sürdüğümüz zaman ışığı geçirme özelliği kazanır.

Saydamlık artıyor.

- Işık kaynağından gönderilen ışığın şiddeti artarsa saydamlık değişebilir.

ÖNEMLİ

Cisimleri saydamlık özelliklerini göre sınıflandırmak için cisimlerin kalınlıklarını, şekli içerdikleri maddeleri ve ortamdaki ışığın şiddetini bilmemiz gerekir.

Uygulama 2

Asya, oyuncak ayısına bir adet şeffaf plastik poşetin arkasından baktığında net görebilirken poşet sayısını 5'e çıkarıp baktığında görüntünün bulanıklaştığını fark ediyor. Buna göre Asya'nın yaşadığı durumla ilgili aşağıda verilen ifadelerden doğru olanların numaralarını cevap kutucuğuna yazınız.

- Saydam maddelerin kalınlıkları arttığında veya azaldığında ışığı geçirme durumları değişebilir.
- Poşet sayısı artırılmaya devam edilirse oyuncak ayı görünmeyebilir.
- Yaşanan durum yarı saydam maddeler için geçerli değildir.
- Okyanusların derinliği arttıkça karanlık ortam oluşması bu durum ile benzerlik gösterir.
- Şeffaf poşet yerine mukavva kullanılsaydı benzer durum yaşanırdı.

Cevap:

Örnek ve Çıkmış Sorular

1

Işığı geçirme durumları birbirinden farklı olan bazı maddeler verilmiştir.

- Gözlük camı
- Tahta
- Buzlu cam

Bu maddeler saydam, yarı saydam ve saydam olmayan madde olarak aşağıdakilerin hangisinde doğru eşleştirilmiştir?

	Saydam Madde	Yarı Saydam Madde	Saydam Olmayan Madde
A)	Buzlu cam	Gözlük camı	Tahta
B)	Gözlük camı	Tahta	Buzlu cam
C)	Tahta	Buzlu cam	Gözlük camı
D)	Gözlük camı	Buzlu cam	Tahta

2

Bazı cisimlerin ışığı geçirip geçirmeme durumları tabloda verilmiştir.

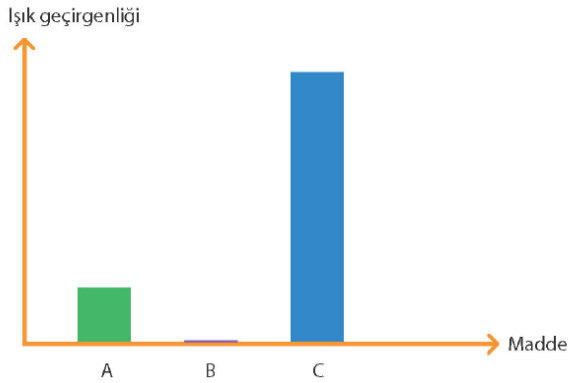
Cisimler	Geçirir.	Geçirmez.	Az geçirir.
K	✓		
L			✓
M		✓	

Buna göre bu cisimlerin saydam, yarı saydam ve opak olma durumları aşağıdakilerin hangisinde doğru eşleştirilmiştir?

	Saydam	Yarı Saydam	Opak
A)	K	L	M
B)	K	M	L
C)	M	K	L
D)	L	M	K

3

Aşağıda A, B ve C maddelerinin ışık geçirgenliği grafiği verilmiştir.

Bu grafiğe göre verilen maddeler aşağıdakilerden hangileri olabilir?

A Maddesi	B Maddesi	C Maddesi
A) Yağlı kâğıt	Beton	Cam
B) Buzlu cam	Taş	Tül perde
C) Tuğla	Su	Sisli hava
D) Saat camı	Hava	Hava